

بسم الله الرحمن الرحيم

همگام با رسول ﷺ

آشنایی با سیره اخلاقی و رفتاری پیامبر خدا ﷺ

جواد محدثی

انتشارات پویانگار

محدثي، جواد، ۱۳۳۲
 همگام با رسول ﷺ «آشنایی با سیره اخلاقی و رفتاری پیامبر خدا ﷺ»
 جواد محدثی - قم: پویشگر، ۱۳۸۴
 ۹۵ ص.
 ISBN 964-96199-2-5
 ۶۰۰ تومان
 فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا (فهرست‌نویسی پیش از انتشار)
 کتابنامه به صورت زیرنویس.
 ۱. محمد (ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. الف. عنوان.
 93/297BP
 ۸۸ ۲۸۳ م ۹/۲۲ /
 کتابخانه ملی ایران
 ۱۹۸۱۷ - ۸۴ م

همگام با رسول ﷺ

(آشنایی با سیره اخلاقی و رفتاری پیامبر خدا ﷺ)

مؤلف: جواد محدثی

ناشر: انتشارات پویشگر

چاپ: آثار

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۴

تیراژ: ۵۰۰۰ جلد

قطع: رقعی

قیمت: ۶۰۰ تومان

قم: بلوار امین، ایستگاه زینبیه، شماره ۲۷۶

تلفن: ۲۹۳۷۶۴۳ فاکس ۲۹۳۴۶۴۱

همراه: ۰۹۱۲۱۵۱۷۹۱۰

ISBN 964-96199-2-5

شابک: ۹۴۶-۹۶۱۹۹-۲-۵

فهرست

سخنی با شما	۷
مقدمه	۸
نقش «الگو» در خودسازی	۸
رسول خدا ﷺ اسوه کامل	۹
۱- شمایل پیامبر ﷺ	۱۱
۲- در خانه	۱۵
۱- تقسیم وقت	۱۵
۲- کمک در خانه	۱۶
۳- هم‌غذایی با اهل خانه	۱۷
۴- رختخواب ساده	۱۸
۵- خواب و بیداری	۱۸
۶- احترام به واردین	۱۹
۳- در اجتماع	۲۱
۱- مردم‌داری	۲۱
۲- خنده‌رویی	۲۲
۳- ادب در برخورد	۲۳
۴- تفقّد و احوال‌پرسی	۲۴

۲۵	۵- مردمی زیستن
۲۷	۶- مراعات حال دیگران
۲۸	۷- روحیه بزرگواری
۳۰	۸- صبوری و تحمل
۳۳	۴- جلسات پیامبر
۳۳	۱- یاد خدا
۳۴	۲- بی تکلف
۳۵	۳- جلوس مؤدبانه
۳۷	۴- حفظ حریم‌ها
۳۹	۵- رسیدگی به مشکلات
۴۳	۵- سخن گفتن
۴۳	۱- کلام مفید و مربوط
۴۴	۲- در سطح مخاطبین
۴۵	۳- هنر گوش دادن
۴۵	۴- سخن با تبسم
۴۶	۵- خلاصه گویی
۴۷	۶- همدلی و همزبانی با مردم
۴۸	۷- کنترل زبان در حال خشم

۶- راه رفتن ۴۹

۱- مشی استوار ۴۹

۲- در حفاظت فرشتگان ۵۰

۳- تند، اما باوقار ۵۱

۴- مراعات افراد پیاده ۵۱

۵- وابسته نبودن به مرکب ۵۲

۶- عوض کردن مسیر ۵۳

۷- آراستگی ۵۵

۱- آینه و شانه ۵۶

۲- خوشبویی ۵۷

۳- بهداشت بدن ۵۹

۴- مسواک ۶۰

۸- لباس و پوشش ۶۳

۱- جنس و رنگ لباس ۶۴

۲- اندازه و کیفیت ۶۵

۳- ساده پوشی ۶۶

۴- لباس های ویژه ۶۸

۵- آداب لباس پوشی ۷۰

۷۳	۹- خوردن و آشامیدن.....
۷۳	۱- وارستگی از اسارت شکم.....
۷۵	۲- تکریم نعمت.....
۷۶	۳- روش متواضعانه.....
۷۸	۴- بر سفره‌های جمعی.....
۸۰	۵- آب نوشیدن.....
۸۱	۶- نکات و آداب دیگر.....
۸۳	۱۰- ادب عبودیت.....
۸۳	۱- محو در عبادت.....
۸۴	۲- شوق به نیایش.....
۸۶	۳- شاکر و سائل.....
۸۷	۴- حق بندگی.....
۸۸	۵- ذکر دائم.....
۸۹	۱۱- سنن گوناگون.....
۹۵	منابع کتاب.....

سخنی با شما

آینه‌ای برداشته‌ایم، تا به تماشای «جمال و کمال محمدی» بنشینیم. عطر وجود پیامبر ﷺ از خلال گفته‌ها و رفتارهای او به مشام جانمان می‌رسد. هر چند بیش از چهارده قرن از حیات آن آخرین فرستاده خدا می‌گذرد، ولی هر وقت سراغ مطالعه زندگی آن انسان برتر و آینه کمال می‌رویم، یا از چشمه سخنان گهربار آن حضرت، جرعه‌ای می‌نوشیم، طراوت و شادابی معنویت را با همه وجود، لمس می‌کنیم.

آنچه پیش روی شماست، گوشه‌ای از خلق و خوی نبوی و سیره رفتاری پیامبر خدا ﷺ را، چه در زندگی شخصی و چه اجتماعی، نشان می‌دهد. نگاه در این آینه، برای ما بسی آموزنده و سودمند است.

آشتی با آینه، ما را با «زیبایی» پیوند می‌دهد. آنان که به «زندگی محمد گونه» می‌اندیشند و در پی «اخلاق پیامبرانه» اند، بیشتر در این آینه بنگرند. اگر او «اسوه» و «الگو» ست، از ما چه چیزی سزاوار است، جز «تأسی» و «پیروی»؟!

قم - جواد محدثی

نقش الگو در خودسازی

چه در خودسازی‌های فردی و چه در تربیت‌های اجتماعی، «نمونه عملی» سهم عمده‌ای ایفا می‌کند. مقصود، الگوها و سرمشق‌هایی است که تجسم آرمانها و بُعد عینیت یافته یک مکتب و مرام است. در زبان قرآن، از این گونه سرمشق‌های کمال و الگوهای تزکیه و تربیت، به «اسوه» یاد شده است.

هم حضرت ابراهیم علیه السلام در مسیر مبارزاتی توحیدی خویش، الگوی موحدان معرفی شده است.^۱ و هم رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله در بعد اخلاق و معاشرت، اسوه مسلمانان به حساب آمده است.^۲

این، توجه قرآن کریم را به تأثیرگذاری صفات و رفتار الگوها و قهرمان‌ها و انسان‌های شایسته و برجسته، بر رفتار پیروان و هواداران، نشان می‌دهد. در بحث‌های تربیتی و اخلاقی نیز، گاهی می‌توان به صورت «اخلاق نظری» تعالیم دین و قرآن را مطرح کرد و گاهی به شکل «اخلاق عملی».

علمای دین، در هر دو زمینه، تألیف‌های سودمندی پدید آورده‌اند. در زمینه اول با کتاب‌های نظری اخلاق، به معرفی نفس انسانی و قوای مختلف آن و شناساندن «فضایل» و «رذایل» و نشانه‌ها و عوارض و عوامل تقویت یا

۱- قد کانت لکم أسوة حسنة فی ابراهیم والذین معه (متحنه، آیه ۴).

۲- لقد کان لکم فی رسول الله أسوة حسنة (احزاب، آیه ۲۱).